

Första kvinnliga entomologen i Sverige: nya rön

I Hege Vårdals och min artikel om kvinnliga svenska entomologer (Forshage & Vårdal 2014) presenteras en handfull personer som alla kan vara kandidater till titeln. Ytterligare en dök upp av en händelse när jag skulle identifiera alla samlare som Linné refererar i *Fauna suecica* (Linnaeus 1761, s 306). Där nämns nämligen en i de naturhistoriska annalerna okänd ”Martewille” som insamlare av *Phalaena noctua sylvina* i Stockholm, dvs den fjäril som idag kallas kamsprötad rotfjäril *Triodina sylvina* (Linnaeus, 1761).

När jag sökte efter personer med det namnet i Stockholm vid den här tiden stötte jag först på den holländske ambassadören, Lodewijk de Marteville (1706-1761), och för övrigt god vän till Emanuel Swedenborg. Sen fann jag dennes son, Johan de Marteville (1742-1782) känd som rumlare som festade med bl a Carl Michael Bellman. Ingen av dessa har dock manifesterat något naturhistoriskt intresse som gjort avtryck i källorna.

Sen hittade jag ambassadörskan, Louise de Marteville, född von Ammon (1715-1786) i Linnés brev. Enligt två brev från Linné till Abraham Bäck besökte hon Linné i Uppsala en period i september 1755 (Linné 1910, s 352f) i sällskap med sonen och greve Carl Bonde. Den senare skrev att hon ”ehuru redan kommen till åren, war täck och af mycken talegåfwa” (Trolle-Bonde

1895, s 37) vilket också citeras av T M Fries i utgåvan av Linnés brev. Hon figurerar också i swedenborgarnas anekdotflora. Ambassadören dog 1760 och ambassadörskan lämnade landet 1761, så någon eventuell ytterligare samling från henne finns snarare i Tyskland eller Holland.

Jag har inte lyckats säkerställa några vidare belägg för entomologisk verksamhet, men visstelsen hos Linné gör det sannolikt att hon livades av naturhistoriska intressen, och att det är hon som samlade in och gav honom den kamsprötade rotfjärilen som ny för vetenskapen.

Litteratur

- Forshage, M. & Vårdal, H. 2014. Vem var Sveriges första kvinnliga entomolog? – Entomologisk Tidskrift 135: 187-197.
- Linnaeus, C. 1761. *Fauna suecica: sistens animalia Suecica...* – Salvius, Stockholm. 578 s. (online [https://www.biodiversitylibrary.org/item/100333#/\)](https://www.biodiversitylibrary.org/item/100333#/)
- von Linné, C. 1910. Bref och skrivelser af och till Carl von Linné, afd 1, d 4, Bref till och från Abraham Bäck 1741-55, utgifna och med upplysande noter försedda af Th. M. Fries. – Ljus, Stockholm. 365 s. (online <http://runeberg.org/linnebrief/1-4/0366.html>)
- Trolle-Bonde, C. 1895. Riksrådet och Riksmarskalken Grefwe Carl Bonde samt Hans närmaste Anhöriga, bd I (Anteckningar om Bondesläkten). – Berling, Lund. 258 s.

Mattias Forshage